

Θρησκευτικά
Γ΄ Ενιαίου Λυκείου
(Μάθημα κοινού κορμού)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επιτροπή που δημιουργήθηκε για τη σύνταξη του αναλυτικού προγράμματος της Γ΄ Ενιαίου Λυκείου, στο μάθημα των Θρησκευτικών, έλαβε υπόψη και το αναλυτικό πρόγραμμα των διδακτικών στόχων και του περιεχομένου που συντάχθηκε για τη Γ΄ Ενιαίου Λυκείου στην Ελλάδα και δημοσιεύτηκε στην *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*, αρ. φύλ. 406, 5 Μαΐου 1998.

Το περιεχόμενο του βιβλίου **Θέματα Χριστιανικής Ηθικής** περιλαμβάνει την εισαγωγή και έξι κεφάλαια, και χωρίζεται σε 24 διδακτικές ενότητες. Οι διδακτικές ενότητες (Δ.Ε.) 1 και 2 έχουν σκοπό να εισαγάγουν τους μαθητές στο πρώτο ερώτημα που θέτει η Εκκλησία και αναφέρεται στην ύπαρξη του ανθρώπου. Οι Δ.Ε. 3-6 αναφέρονται στις προϋποθέσεις της ηθικής ζωής, σύμφωνα με την ορθόδοξη αντίληψη. Στις Δ.Ε. 7-9 γίνεται εντοπισμός προβλημάτων της σύγχρονης κοινωνίας και προβολή του χριστιανικού ήθους με αναφορά σε αυτά. Στις Δ.Ε. 10-12 εξετάζεται η σπουδαιότητα της βιολογικής διάστασης στη ζωή του ανθρώπου, μέσα από την ορθόδοξη προοπτική. Στις Δ.Ε. 13-17 γίνεται αναφορά σε διάφορα συνειδησιακά προβλήματα στη ζωή του ανθρώπου και στον τρόπο αντιμετώπισής τους από το χριστιανό. Οι Δ.Ε. 18-20 εξετάζουν τη σχέση της σύγχρονης τεχνολογίας με τη χριστιανική ηθική. Τέλος, οι Δ.Ε. 21-24 αναφέρονται σε κάποιες από τις κρίσιμες υπαρξιακές καταστάσεις που αντιμετωπίζει ο άνθρωπος και προβάλλουν τον τρόπο με τον οποίο ο χριστιανός, αλλά και κάθε άνθρωπος, μπορεί με επιτυχία να τις χειριστεί.

Όπως γίνεται σαφές από τα πιο πάνω, σκοπός τους βιβλίου της Γ΄ Ενιαίου Λυκείου είναι να προβάλει τα Ορθόδοξα κριτήρια και την Ορθόδοξη πρόταση-στάση ζωής στα προβλήματα και προβληματισμούς (πολλά των οποίων είναι διαχρονικά), που έχει να αντιμετωπίσει ο σύγχρονος άνθρωπος. Η ορθόδοξη ηθική προβάλλεται ως η αιώνια πρόταση ζωής, αφού στηρίζεται στη ζωή, το έργο και τον λόγο του Κυρίου που παραμένουν αναλλοίωτα και σωτηριώδη στο πέρασμα του χρόνου, αλήθεια που βρίσκει την πρακτική της εφαρμογή και επιβεβαίωση στη ζωή των αγίων όλων των εποχών της Εκκλησίας μας.

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
1	<p>Ο ηθικός προβληματισμός και η Χριστιανική θεώρηση της ηθικής</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο ηθικός προβληματισμός • Ηθική και ανθρωπολογία • Ζωή χωρίς λήξη και όχι απλώς αναβολή της λήξης • Ζωή και όχι φτιασιδώματα 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • αντιληφθούν τη διαχρονικότητα και καθολικότητα της ηθικής και των ηθικών αξιών στην ανθρώπινη ζωή • γνωρίζουν τα κριτήρια της χριστιανικής ηθικής, το περιεχόμενο της χριστιανικής ανθρωπολογίας και τον τρόπο με τον οποίο πραγματώνεται ο ορθόδοξο ήθος • κατανοούν την ανάγκη, σπουδαιότητα και επικαιρότητα της ορθόδοξης ηθικής στην εποχή μας 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναφερθεί σε συγκεκριμένα παραδείγματα που δείχνουν τη διαχρονικότητα του ηθικού προβληματισμού σε όλες τις κοινωνίες όλων των εποχών, όπως, για παράδειγμα, το ζήτημα των σχέσεων των δύο φύλων, η θέση των παιδιών στην κοινωνία κ.ά. • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναφερθεί σε πρόσφατα παραδείγματα από την ιστορία, που δείχνουν πώς η ανθρωπολογία κάποιου γεννά και την αντίστοιχη ηθική (αντιλήψεις για Αρία φυλή, αντιλήψεις των Κου-Κλούξ-Κλάν) 	1
2	<p>Εντολές και δόγματα. Συνταγές σκλαβιάς ή δρόμοι ελευθερίας;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δόγματα, φόρμουλες ζωής • Πνευματικός άνθρωπος 	<ul style="list-style-type: none"> • κατανοούν ότι τα δόγματα αποτελούν προτάσεις ζωής, που ελευθερώνουν τον άνθρωπο από τη φθορά και το θάνατο, και όχι αφηρημένα αξιώματα • Συνειδητοποιούν ότι αληθινά πνευματικός άνθρωπος είναι αυτός του οποίου η ύπαρξη, βιώνοντας τα δόγματα διά της μυστηριακής ζωής της Εκκλησίας, διαποτίζεται από την παρουσία του Αγίου Πνεύματος 		1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
3	Η Ηθική Συνείδηση <ul style="list-style-type: none"> • Ψυχολογική συνείδηση και Ηθική συνείδηση • Αυτογνωσία και υποσυνείδητο 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατανοούν την έννοια, το περιεχόμενο και τη λειτουργία της ηθικής συνείδησης • αντιλαμβάνονται την αξία της ελευθερίας της συνείδησης, όπως και τις συνέπειες μιας ραγισμένης συνείδησης στη ζωή του ανθρώπου και του πολιτισμού • διδαχθούν την αξία της αγωγής της συνείδησης με ορθόδοξο ήθος 		1
4	Τα κίνητρα των πράξεων στην ηθική ζωή <ul style="list-style-type: none"> • Κίνητρα και κριτήρια του Χριστιανισμού • Βαθμίδες ηθικής ωριμότητας 	<ul style="list-style-type: none"> • διδαχθούν τη χριστιανική θέση για τα κίνητρα και το βαθύτερο νόημά τους για το ορθόδοξο ήθος, που είναι η υπέρβαση του εγωισμού και της ιδιοτέλειας • αξιολογούν τις βαθμίδες και τα είδη των κινήτρων του ανθρώπου στην επιτέλεση μιας πράξης • κατανοούν ότι μόνο με την υπέρβαση του «εγώ» οδηγούμαστε στην ελευθερία και τη μέθεξη του Θεού 	<ul style="list-style-type: none"> • Μπορεί να γίνει ανάγνωση και συζήτηση στην τάξη με βάση τον «Ύμνο της Αγάπης» του απ. Παύλου (<i>Κορ. Α΄, 13:1-3</i>) 	1
5	Η ελευθερία του ανθρώπου στις επιλογές και τις πράξεις του	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν το νόημα, το περιεχόμενο και τις αντιλήψεις για την ελευθερία του ανθρώπου • γνωρίζουν τη θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας για την ελευθερία, τη σπουδαιότητά της στη ζωή και τους αγώνες του Χριστιανού απέναντι στους εχθρούς της 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει κείμενα ή και να παρουσιάσει περιστατικά από τη ζωή σύγχρονων αγίων αλλά και αγωνιστών της πρόσφατης ιστορίας της πατρίδας μας, μέσα από τα οποία φαίνεται στην πράξη το αγωνιστικό πνεύμα, ο αλτρουισμός και η αγάπη για την ελευθερία, που ευαγγελίζεται ο ελληνοχριστιανικός πολιτισμός και τρόπος ζωής 	1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
6	Οι εξτρεμιστές της ελευθερίας. Η περίπτωση των «διά Χριστόν σαλών»	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατανοούν τη διαφορά μεταξύ θρησκοληψίας-τυπολατρίας και πίστης-ουσιαστικής ευσέβειας • είναι ενημερωμένοι ότι ορισμένοι «τρελοί για χάρη του Χριστού», κάποιες φορές, παραβιάζουν τη συμβατικότητα της κοινωνίας, ακόμα και της θρησκείας, για να αποκαλύψουν αλήθειες της πίστης, που τηρούνται μόνο επιφανειακά, εις βάρος της εν Χριστώ αλήθειας και ελευθερίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός διαβάζει και ερμηνεύει συγκεκριμένα περιστατικά, από τη ζωή κάποιων «διά Χριστόν σαλών» 	11
7	<p>Το κοινωνικό πρόβλημα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πόσοι «κόσμοι» είναι σύγχρονος κόσμος; • Μια νέα θέαση του κόσμου • Διαχείριση - όχι ιδιοποίηση • Επίλυση κι όχι επικάλυψη των προβλημάτων 	<ul style="list-style-type: none"> • διακρίνουν την ύπαρξη και τις διαστάσεις του κοινωνικού προβλήματος στη σύγχρονη κοινωνία • αντιλαμβάνονται ότι οι αγώνες των ακραίων πολιτικοκοινωνικών και οικονομικών συστημάτων για μια κοινωνία και ένα κράτος πρόνοιας και δικαιοσύνης, αλλοτριώνουν αντί να αναβαθμίζουν το ανθρώπινο πρόσωπο • γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο η Εκκλησία και η Θεολογία αγωνίζονται για την ορθή και ισόρροπη διαχείριση των υλικών και των πνευματικών αγαθών, σε μια κοινωνία προσώπων • συνειδητοποιούν τη χριστιανική αντίληψη και προτροπή για την εργασία και τους αγώνες, για κοινωνική ελευθερία και δικαιοσύνη, με πρότυπο το κοινοβιακό πνεύμα και αρχές (κοινοκτημοσύνη) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει κείμενα και να δείξει εικόνες ή διαφάνειες που να προβάλλουν την κοινωνική εξαθλίωση στο σύγχρονο κόσμο • Ο εκπαιδευτικός διαβάζει από τις <i>Πράξεις (4 : 32-37)</i> το απόσπασμα που αναφέρεται στα κοινά δείπνα και την κοινοκτημοσύνη των πρώτων χριστιανών 	1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
8	<p>Το όραμα της ειρήνης και η πραγματικότητα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μια θύελλα και οι αιτίες της • Αγωνιστές της ειρήνης • «Αυτός έστιν η ειρήνη ημών» 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • αντιλαμβάνονται τα αίτια και τα αποτελέσματα των πολέμων σήμερα • εντοπίζουν στην Εκκλησία μια κοινωνία αγάπης, ειρήνης, αλληλεγγύης και προστασίας του ανθρώπινου προσώπου • αντιλαμβάνονται ότι για την Εκκλησία η ειρήνη είναι συνεχής αγώνας και βίωμα, που πραγματώνεται με τους εν Χριστώ και κατά Χριστόν αγώνες του ανθρώπου 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να προβάλει διαφάνειες, ή και μια μικρής διάρκειας ταινία, που να δείχνουν τις καταστροφικές και τραγικές συνέπειες των πολέμων 	1
9	<p>Η βούληση του ανθρώπου για διάκριση και δύναμη</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βούληση και ιδιαιτερότητα του ανθρώπου • Άνθρωπος ή Υπεράνθρωπος; • Η μωρία του σταυρού 	<ul style="list-style-type: none"> • αντιλαμβάνονται ότι η βούληση του ανθρώπου είναι δώρο Θεού προς δημιουργία αγαθών (όπως ο πολιτισμός), αλλά μπορεί να εκτραπεί και σε πηγή εγωισμού και αλαζονείας με αρνητικές για τον άνθρωπο συνέπειες • αξιολογούν τις ολέθριες συνέπειες που μπορεί να έχει η άκρατη επιθυμία, για επικράτηση του «δικαίου» της δύναμης • γνωρίζουν το περιεχόμενο που έχει η Χριστοειδής σταυροαναστάσιμη δύναμη της ταπείνωσης, της μετάνοιας και της θυσίας για τη μεταμόρφωση του κόσμου, όπως προσφέρεται με το παράδειγμα του Χριστού και τη ζώσα παράδοση της Εκκλησίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναθέσει στους εκπαιδευόμενους εργασίες που να αναφέρονται σε περιπτώσεις όπου η βούληση του ανθρώπου, για διάκριση και δύναμη, είχε οδυνηρές συνέπειες και για τον ίδιο αλλά και για τους συνανθρώπους του, το περιβάλλον, τον πολιτισμό κ.ά. 	1
10	<p>Το ανθρώπινο σώμα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σώμα: τάφος, περίβλημα ή κάτι άλλο; • Μια αλλιώτικη άποψη • Η έκπτωση σε σάρκα 	<ul style="list-style-type: none"> • είναι ενημερωμένοι για τις αντιλήψεις περί σώματος που επικρατούσαν στον ελληνορωμαϊκό κόσμο, την Ιουδαϊκή θρησκεία, αλλά και άλλες θρησκείες, σε σύγκριση με την κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας Βιβλική αντίληψη για το ανθρώπινο σώμα • αντιλαμβάνονται την εκ της δημιουργίας ιερότητα και μεγάλη σπουδαιότητα που έχει το ανθρώπινο σώμα για 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει το σχετικό απόσπασμα από τη <i>Γένεση</i> (1:26-27, 2:7, 15, 18, 21-23) για τη δημιουργία του ανθρώπου, όπως και τη θέση του Παύλου, από την Καινή Διαθήκη (Α΄ Κορ. 6:19), ότι το σώμα μας είναι ναός του Αγίου Πνεύματος 	1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
11	<p>Τα δύο φύλα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το αποστολικό ανάγνωσμα της ακολουθίας του γάμου (<i>Εφεσ. 5:20-33</i>) • Διαφορά, ισοτιμία, ολοκλήρωση • Σεξουαλικότητα και κοινωνία προσώπων 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <p>την Εκκλησία, αντιλαμβανόμενοι έτσι και την παθοκτόνο, όχι σωματοκτόνο, ψυχοσωματική άσκηση που προτείνει</p> <ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν ότι για την Εκκλησία τα δύο φύλα, πλασμένα «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» Θεού, είναι ομότιμα και ισότιμα • γνωρίζουν ότι για την Εκκλησία η γενετήσια λειτουργία δόθηκε από το Δημιουργό στα πλαίσια της ερωτικής, αγαπητικής, προσωπικής συνάντησης των δύο φύλων που έρχονται εις γάμου κοινωνία. Χωρίς αυτή την προϋπόθεση γίνεται παράχρηση της λειτουργίας αυτής, με οδυνηρές συνέπειες σε επίπεδο προσωπικής και κοινωνικής ζωής 	<ul style="list-style-type: none"> • Μπορεί να γίνει ανάγνωση και σχολιασμός πατερικών κειμένων σχετικών με τις σχέσεις των δύο φύλων και το γάμο 	1
12	<p>Η οικογένεια</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πυρήνας των κοινωνιών • Οικογένεια, ένα πείραμα • Σχέσεις γονέων και παιδιών: Η τρίτη «έξοδος» 	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν την έννοια, το περιεχόμενο και τη λειτουργικότητα της οικογένειας με αφετηρία τον γάμο • γνωρίζουν ότι οι σχέσεις των συζύγων αντιστοιχούν προς αυτές του Χριστού και της Εκκλησίας • γνωρίζουν τη θέση της Εκκλησίας για τα καθήκοντα τόσο των γονέων όσο και των παιδιών • γνωρίζουν ότι στην οικογένεια υπάρχει μια ισορροπία και κάποια όρια δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, η παραβίαση των οποίων δημιουργεί κρίσεις 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να συνεργαστεί με κάποιο κληρικό ή ειδικό σύμβουλο γάμου ή ψυχολόγο για να καταθέσουν τις γνώσεις και τις απόψεις τους 	1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
	ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατανοούν ότι η νηστεία είναι θεία εντολή που εφαρμόστηκε και από τον ίδιο τον Κύριο • κατανοούν τον ποιοτικό, ποσοτικό και πνευματικό χαρακτήρα της νηστείας, η οποία είναι παθοκτόνος και όχι σωματοκτόνος • κατανοούν ότι μόνο με την εξομολόγηση, που ακολουθεί την αληθινή μετάνοια και ακολουθείται από τη θεία κοινωνία, ο άνθρωπος βρίσκεται σε ζωντανή σχέση με την Εκκλησία 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός διαβάζει αποσπάσματα σχετικά με τη νηστεία, από την <i>Καινή Διαθήκη</i>, παλαιότερους και σύγχρονους αγίους 	1
13	Ο σεβασμός της ανθρώπινης ζωής <ul style="list-style-type: none"> • Τι είναι η ζωή; • Ζωή είναι η σχέση • «Εγώ είμαι η ζωή» 	<ul style="list-style-type: none"> • αντιλαμβάνονται την ύψιστη αξία της ζωής, κυρίως λόγω της ιερής προέλευσής της • αντιλαμβάνονται ότι για το χριστιανό, ο σεβασμός και η τιμή της ζωής και της προσωπικότητας, της κάθε ανθρώπινης ύπαρξης, αποτελεί πρώτιστα θείο χρέος • γνωρίζουν όλα εκείνα τα στοιχεία και τάσεις της σύγχρονης εποχής (π.χ. υλιστικές αντιλήψεις), που υποβαθμίζουν την αξία της ζωής • γνωρίζουν ότι στην Ορθόδοξη ανθρωπολογία και εκκλησιολογία η ζωή του «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού» πλασμένου ανθρώπου, κατέχει την πρώτη θέση στην κλίμακα των αξιών. 		1
14	Βιοϊατρική και ηθική <ul style="list-style-type: none"> • Οι βιοεπιστήμες στη ζωή μας • Βίος αβίωτος • Μαζική και ατομική κατάχρηση της βιοτεχνολογίας 	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν τι είναι η βιοϊατρική και ποιες είναι οι εφαρμογές της • γνωρίζουν για τα ηθικά, νομικά, κοινωνικά, ψυχολογικά και άλλα προβλήματα που πηγάζουν από τη χωρίς όρια και έλεγχο χρήση της βιοϊατρικής 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός διαβάζει και σχολιάζει απόψεις καταξιωμένων επιστημόνων, νομικών και θεολόγων για το θέμα 	1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
15	<p>Παραβίαση και περιφρόνηση της ανθρώπινης ζωής</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο βιασμός της ζωής α) Φόνος β) Θανατική ποινή γ) Βασανιστήρια δ) Μεταμοσχεύσεις ανθρώπινων οργάνων από ζωντανούς, κλινικά «νεκρούς» και πτωματικούς δότες 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν τη θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας έναντι της βιοϊατρικής, με βάση το σεβασμό προς τη ζωή, την προσωπικότητα και τη μοναδικότητα κάθε ανθρώπου • γνωρίζουν ότι, για το Χριστιανισμό, η επιστήμη δόθηκε και είναι δώρο Θεού προς τον άνθρωπο και όχι ο άνθρωπος δώρο προς την επιστήμη. <ul style="list-style-type: none"> • γνωρίζουν τις βασικές μορφές παραβίασης της ανθρώπινης ζωής (φόνος, θανατική ποινή, βασανιστήρια) και τις απάνθρωπες, ανελεύθερες και αντικοινωνικές διαστάσεις του φαινομένου αυτού • αντιλαμβάνονται ότι για την ορθόδοξη πίστη και βίωμα, η οποιαδήποτε μορφή παραβίασης της ανθρώπινης ζωής είναι απορριπτέα, αφού αντίκειται στην ανθρώπινη και τη θεία έννοια του σεβασμού, της αγάπης και της ελευθερίας κάθε ανθρώπινης ύπαρξης • κατανοούν ότι η Εκκλησία ανέχεται, χωρίς να αποδέχεται, το φόνο σε περίπτωση νόμιμης, προσωπικής ή εθνικής προστασίας • αντιλαμβάνονται ότι τα βασανιστήρια καταπατούν την ελευθερία και εξευτελίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ενώ η θανατική ποινή, επιπρόσθετα, στερεί το δικαίωμα μετάνοιας στον καταδικασθέντα, που μπορεί τελικά να είναι και θύμα δικαστικής πλάνης • αντιλαμβάνονται πότε η δωρεά ανθρωπίνων οργάνων είναι επιτρεπτή και πότε, εν ονόματι του ανθρωπισμού, υπάρχει ο κίνδυνος επιτέλεσης φόνου με την αφαίρεση ζωτικών οργάνων από κλινικά «νεκρούς» ανθρώπους 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός αναφέρει επίσημες στατιστικές και άλλα στοιχεία από τον Τύπο, που δείχνουν το ολοένα αυξανόμενο μέγεθος μορφών παραβίασεως και περιφρονήσεως της ανθρώπινης ζωής • Ο εκπαιδευτικός επιδεικνύει φωτογραφίες ανθρώπων που έτυχαν κακομεταχείρισης • Ο εκπαιδευτικός αναφέρει περιπτώσεις εμπορίας ανθρωπίνων οργάνων, που είδαν το φως της δημοσιότητας • Οι εκπαιδευόμενοι απαντούν σε ερωτηματολόγιο, που ετοιμάστηκε από τον εκπαιδευτικό, αναφορικά με τις απόψεις τους στις διάφορες μορφές παραβίασης της ανθρώπινης ζωής και το θέμα των μεταμοσχεύσεων 	4 1 1 1 1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
16	<p>Άρνηση και υποτίμηση της ανθρώπινης ζωής</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η ζωή ως δώρο Θεού α) Αυτοκτονία β) Αυτοθυσία γ) Ευθανασία δ) Άμβλωση ε) Προβολή βιντεοταινίας για εκτρώσεις 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • είναι ενημερωμένοι για τις κυριότερες μορφές άρνησης και υποτίμησης της ανθρώπινης ζωής η οποία είναι θεία δωρεά και όχι ανθρώπινη ιδιοκτησία • είναι ενημερωμένοι για τις ανθρωπολογικές, κοινωνικές και ηθικές συνέπειες των πράξεων αυτών • είναι ενημερωμένοι για το ότι η Εκκλησία, ως κοινωνία ζωής, υποστηρίζει το δικαίωμα ζωής για όλους ανεξαιρέτα τους ανθρώπους • είναι ενημερωμένοι πώς η αυτοθυσία, ως πράξη αγάπης και προσφοράς προς τον πλησίον και με κίνητρα ανιδιοτελή, διαφέρει από την αυτοκτονία (που έχει κίνητρα ιδιοτελή) και είναι για την Εκκλησία ανεκτή άρνηση της ζωής • είναι ενημερωμένοι ότι για τον χριστιανισμό υπάρχει ευθανασία και αυτή ορίζεται ως ο εν Χριστώ και κατά Χριστόν θάνατος και όχι η αφαίρεση ανθρώπινης ζωής • είναι ενημερωμένοι ότι για την Εκκλησία η άμβλωση ταυτίζεται με φόνο και έχει τραγικές και πολλαπλές συνέπειες 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους εκπαιδευόμενους να του απαντήσουν γραπτώς και να δικαιολογήσουν τη θέση τους, σε συντομία, αναφορικά με τα α-δ. • Ο εκπαιδευτικός προβάλλει βιντεοταινία για τις εκτρώσεις 	<p>5</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
17	<p>Το πρόβλημα των ναρκωτικών</p> <p>α) Εισαγωγή: Ναρκωτικές ουσίες</p> <p>β) Η αναζήτηση του νοήματος της ζωής</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναζητώντας τον παράδεισο: αληθινό ή «τεχνητό»; • Ανακαλύπτοντας την κόλαση των ναρκωτικών • Βρίσκοντας το νόημα της ζωής 	<ul style="list-style-type: none"> • είναι ενημερωμένοι για διάφορους τύπους ναρκωτικών ουσιών, τη χρήση και τα αποτελέσματά τους • αντιλαμβάνονται ότι ο «χαμένος» παράδεισος δεν βρίσκεται στο ναρκοπέδιο των θανατηφόρων, εξαρτησιογόνων ουσιών • αναζητούν, εντοπίζουν και καταπολεμούν τα αίτια της παράχρησης των ναρκωτικών, επιδιόμβονοι στον αγώνα για ζωή και ελευθερία 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει γραπτές, μαγνητοφωνημένες ή βιντεοσκοπημένες μαρτυρίες συνανθρώπων μας, που ατύχησαν να εμπλακούν στον κόσμο των ναρκωτικών 	<p>2</p> <p>1</p> <p>1</p>

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
18	<p>Ορθοδοξία και τεχνολογία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η τεχνολογία ως ευλογία Θεού • Τεχνολογία: φάρμακο ή φαρμάκι; • Τεχνολογία με ανθρώπινο πρόσωπο 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • συνειδητοποιούν ότι στον χώρο της ορθόδοξης πίστης, ελπίδας και αγάπης, βρίσκεται ο πραγματικός και μόνιμος παράδεισος, που ελευθερώνει τον άνθρωπο από κάθε ψυχοσωματική ζημιογόνο εξάρτηση • είναι ενημερωμένοι για την αλληλεπίδραση ανθρώπου και τεχνολογίας, ιδιαίτερα της σύγχρονης τεχνολογίας, μέσα από τις εφαρμογές, τους στόχους και τα οράματά της • είναι ενημερωμένοι για τη θέση και τους προβληματισμούς της ορθόδοξης Εκκλησίας, τη σχέση και τα όρια μεταξύ της ηθικής και της τεχνολογίας, όπως και τον ανθρωποκεντρικό και απελευθερωτικό χαρακτήρα που πρέπει να διέπει τη χρήση και εφαρμογές της τεχνολογίας • είναι ενημερωμένοι για την αντίληψη της Εκκλησίας ότι η επιστήμη και η τεχνολογία είναι δώρο και ευλογία Θεού προς τον άνθρωπο, εάν αυτός τις χρησιμοποιεί σεβόμενος τη ζωή, αξιοπρέπεια και ευημερία κάθε ανθρώπου και της δημιουργίας 		1 1
19	<p>Η Εκκλησία και το οικολογικό πρόβλημα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οικολογικό: Το πρώτο πρόβλημα της εποχής μας • Η τεχνολογική αφετηρία του οικολογικού προβλήματος • Η θεολογική υπέρβαση του οικολογικού προβλήματος 	<ul style="list-style-type: none"> • είναι ενημερωμένοι για τις διαστάσεις της σύγχρονης οικολογικής κρίσης και τις οδυνηρές συνέπειές της στην ανθρώπινη ζωή και το φυσικό περιβάλλον, οι οποίες βρίσκονται σε σχέση αλληλεξάρτησης • είναι ενημερωμένοι για τη θέση της ορθόδοξης Εκκλησίας όσον αφορά στη σχέση ανθρώπου και κόσμου, οι οποίοι είναι πλασμένοι από το Δημιουργό εις δόξαν Θεού 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός προβάλλει διαφάνειες ή εικόνες ή και ένα μικρό φιλμάκι, αν υπάρχει η δυνατότητα, όπου φαίνεται η εκ μέρους του ανθρώπινου παράγοντα καταστροφή του οικοσυστήματος • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να οργανώσει μια σύντομη παρουσίαση των διαστάσεων του προβλήματος από κάποιον ειδικό 	1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
20	<p>Η πληροφορική και τα μέσα ενημέρωσης των πολιτών (Μ.Ε.Π.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Από την ενημέρωση στην εξημέρωση του ανθρώπου Δημοσιότητα = Δημοκρατία! 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> είναι ενημερωμένοι για το χρέος που έχουν για φύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος, σύμφωνα με τη θεία εντολή και την ορθόδοξη εκκλησιαστική παράδοση, η οποία δημιουργεί οικολογική συνείδηση και έχει δείξει οικολογική ευαισθησία πολύ πριν την εμφάνιση των νεοφανών οικολογικών οργανώσεων είναι ενημερωμένοι για τις ακραίες, ορισμένες φορές, θεωρίες φυσιοκρατών και οικολόγων, και να αναπτύξουν μια υγιή στάση απέναντι στη φύση αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα και τη «δύναμη» που έχουν τα μηνύματα και η πληροφόρηση των έντυπων και ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης Πολιτών αντιλαμβάνονται ότι για το χριστιανό έχει μεγαλύτερη σημασία από το μήνυμα η δυνατότητα διάκρισης, αξιολόγησης και εφαρμογής ή απόρριψης των πληροφοριών, οι οποίες, ανάλογα με το θετικό ή αρνητικό τους περιεχόμενο, μπορεί να έχουν και συνέπειες στη ζωή, τον πολιτισμό και την πνευματική μας πρόοδο 	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκπαιδευτικός μπορεί σε συνεργασία με το συνάδελφο της Πληροφορικής, να κάνει μια σύντομη «ξενάγηση» των μαθητών στον κόσμο των πολυμέσων, την ανεξέλεγκτη και πολλές φορές επικίνδυνη πληροφόρηση που προσφέρουν 	1-2 1
	<p>Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ</p>	<ul style="list-style-type: none"> συνειδητοποιούν την ανάγκη που έχει ο κάθε άνθρωπος από πνευματική καθοδήγηση, για την αντιμετώπιση των πολλαπλών προβλημάτων στη ζωή, αλλά και για επίτευξη της αποστολής του σ' αυτόν τον κόσμο, που είναι να επιτύχει το «καθ' ομοίωσιν» 	<ul style="list-style-type: none"> Επαφή των μαθητών με πνευματικό και διοργάνωση εξομολογήσεων σε τακτά χρονικά διαστήματα 	1
21	<p>Άγχος, μοναξιά και περιθωριοποίηση</p> <ul style="list-style-type: none"> Ένας ίσον κανένας 	<ul style="list-style-type: none"> κατανοούν το πρόβλημα, τις εκδηλώσεις, το μέγεθος, τις συνέπειες και τις διαστάσεις που έχει προσλάβει στη σύγχρονη κοινωνία 	<ul style="list-style-type: none"> Ο εκπαιδευτικός μπορεί να καλέσει κάποιον πνευματικό για να καταθέσει, μέσα από την εμπειρία του, τις απόψεις και τις συμβουλές του για το πρόβλημα και την υπέρβασή του 	

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
22	<ul style="list-style-type: none"> • Θεάνθρωπος: «Ο υπέρ ημών παθών και συμπαθών» <p>Αλλοτρίωση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το Εγώ και το άλλο • Αίτια και συνέπειες της αλλοτρίωσης • Αλλοτρίωση ή αλλοίωση; • Από το «Εγώ στο Εμείς» 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατανοούν τα βαθύτερα αίτια των υπαρξιακών αυτών προβλημάτων και να γνωρίζουν την πρόταση της ορθόδοξης θεωρίας (δόγμα) και πράξης (βίωμα), για υπέρβασή τους • κατανοούν ότι το ευαγγελικό μήνυμα του Θεανθρώπου, ως μήνυμα ζωής, πίστεως, ελπίδας, αγάπης και ελευθερίας, είναι αποδεδειγμένα η μόνη διέξοδος στα αδιέξοδα των ανθρώπων της κάθε εποχής • κατανοούν πώς το κράτος του άγχους, της μοναξιάς και της περιθωριοποίησης, μπορεί να νικηθεί και εξαλειφθεί μόνο από μια κοινωνία προσώπων, Θείων και ανθρωπίνων • είναι ενημερωμένοι για το φαινόμενο της αλλοτρίωσης, τα αίτια και τις συνέπειές του σύμφωνα με τις κοινωνικές επιστήμες • είναι ενημερωμένοι για τη θέση της ορθόδοξης Εκκλησίας, όσον αφορά τις απαρχές της αλλοτρίωσης (πτωτικό φαινόμενο), την εξέλιξή της (διάσπαση των σχέσεων προσώπων) και τις συνέπειές της, που είναι η δημιουργία μιας ατομιστικής και κατά συνέπεια ανεπικοινωνιακής «κοινωνίας» • είναι ενημερωμένοι για τους τρόπους υπέρβασης του φαινομένου, σύμφωνα με τον ορθόδοξο τρόπο ζωής και σκέψης, που φέρει την καλή αλλοίωση, αφού κινείται από το άτομο στο πρόσωπο, από το εγώ στο εμείς, όπου η ιδιαιτερότητα κάθε προσώπου δεν χάνεται στη μάζα, αλλά καταξιώνεται μέσα από τις διαπροσωπικές του σχέσεις σε μια κοινωνία ανθρωπίνων και Θείων προσώπων 		1

Α/Α	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡ.
23	<p>Ο άνθρωπος στις χαρές και στις λύπες της ζωής</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Πάσχω άρα υπάρχω» • Ούτε συμβιβασμός ούτε αποφυγή • Η Εκκλησία προτείνει την αντίσταση στο κακό 	<p>Με τη συμπλήρωση της ύλης οι μαθητές θα πρέπει να μπορούν να</p> <ul style="list-style-type: none"> • συνειδητοποιούν ότι στην ανθρώπινη ζωή υπάρχει χαρμολύπη, δηλαδή συνυπάρχουν η χαρά με τη λύπη • συνειδητοποιούν ότι ο χριστιανός, μιμούμενος το Θεανθρώπινο ήθος, στέκεται με υπομονή και αξιοπρέπεια απέναντι στις δυσκολίες και τον πόνο • συνειδητοποιούν τη λυτρωτική δύναμη του πόνου όταν αυτός βιώνεται χριστιανοπρεπώς 	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει και να αναλύσει από την ιστορία του Ιώβ τα αποσπάσματα εκείνα που έχουν σχέση με την υπομονή, τη λύπη, την πίστη κ.λπ. 	11
24	<p>Ο χριστιανός μπροστά στο θάνατο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θάνατος ή Ανάσταση; • «Προσδοκώ ανάστασιν νεκρών» 	<ul style="list-style-type: none"> • αντιλαμβάνονται ότι ο θάνατος αποτελεί το κορυφαίο ερώτημα της ζωής • αντιλαμβάνονται ότι η «μνήμη» ή «μελέτη» θανάτου που προτείνει ο χριστιανισμός δεν πηγάζει από απαισιοδοξία, αλλά από τη χαρά του αναστάσιμου φωτός, που είναι η υπέρβαση του θανάτου και η νίκη της ζωής χωρίς λήξη • αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα της παρούσας ζωής για την αιώνια ζωή. 		1